

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobkyně: **Mgr. S. K.**, zastoupena JUDr. Tomášem Pezlem, advokátem se sídlem Oldřichova 23, 128 00 Praha 2, proti žalované: **Univerzita Karlova v Praze,** se sídlem Ovocný Trh 560/5, 116 36 Praha 1 - Staré Město, týkající se žaloby proti rozhodnutí rektora žalované ze dne 22. 11. 2015, č. j. UKRUK/2428/2015, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 4. 2017, č. j. 8 A 23/2016 - 43,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 25. 4. 2017, č. j. 8 A 23/2016 - 43, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně jako absolventka magisterského studia na Masarykově univerzitě v Brně zahájila na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy studium doktorského studijního programu Historické vědy, studijního oboru Pravěká a raně středověká archeologie dnem 21. 9. 2005. Maximální doba studia (8 let) uplynula dne 30. 9. 2013. Obhajoba její disertační práce „*Možnosti využití funkčních analýz kamenné štípané industrie v archeologii*“ se poprvé konala dne 24. 9. 2013 s výsledkem „neprospěla“.

[2] Rozhodnutí děkana Filosofické fakulty UK ze dne 29. 10. 2013, č. j. 2013FF006913, o ukončení studia z důvodu řádného neukončení studia do konce maximální doby studia

zrušil rektor UK rozhodnutím ze dne 12. 5. 2014 a rozhodl o neplatnosti obhajoby disertační práce a nařídil její nové konání, a to z důvodů nedodržení procesních pravidel při jmenování předsedy komise a členů komise pro obhajobu disertační práce a ustanovení oponentů, dalšími výhradami vůči postupu při obhajobě se pro nadbytečnost nezabýval, nicméně zavázal děkanku k dalšímu postupu k nápravě.

[3] Dne 23. 9. 2014 proběhla nová obhajoba, a sice opět s výsledkem „neprospěla“.

[4] Rozhodnutím děkanky Filosofické fakulty UK ze dne 22. 12. 2014, č. j. 2014UKFF07461, bylo žalobkyni ukončeno studium pro nesplnění požadavků vyplývajících ze Studijního a zkušebního řádu UK (dále jen „SZŘ UK“) a podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, neboť řádně neukončila studium (neobhájila disertační práci) do konce maximální doby studia.

[5] Žádost o přezkoumání rozhodnutí děkanky ze dne 22. 12. 2014 zamítl rektor UK rozhodnutím ze dne 22. 11. 2015, č. j. UKRUK/2428/2015, a rozhodnutí děkanky potvrdil (dále jen **napadené rozhodnutí**). V odůvodnění odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. prosince 2009, č. j. 9 As 1/2009 – 141, dle něhož je veřejným subjektivním právem studenta to, aby daná zkouška proběhla za podmínek stanovených studijním programem resp. studijním a zkušebním řádem pro konání takové zkoušky a povinností vysoké školy stanovené podmínky dodržet. Námitky vznesené v žádosti o přezkoumání, mj. k neúčasti externího člena komise při obhajobě, k jmenování nové oponentky (Mgr. H.) na místo prof. P. a k novému oponentnímu posudku, k průběhu obhajoby, včetně výhrady, že komise pro obhajobu měla hlasovat veřejně, s odkazem na ustanovení SZŘ UK důvodnými neshledal. Uzavřel, že práva studentky byla plně respektována a studentka obdržela rozhodnutí o přezkoumání obhajoby disertační práce vydané v souladu s ustanovením § 68 odst. 1 a 2 zákona o vysokých školách.

[6] V mezidobí, k žádosti žalobkyně ze dne 6. 1. 2015 o přezkum obhajoby doktorské práce, děkanka Filosofické fakulty UK rozhodnutím ze dne 20. 2. 2015, č.j. 2015UKFF01293, žádosti nevyhověla (toto rozhodnutí nebylo žalobou napadeno).

[7] Včas podanou žalobou dne 7. 2. 2016 se žalobkyně domáhala u Městského soudu v Praze zrušení rozhodnutí rektora University Karlovy v Praze ze dne 22. 11. 2015, č. j. UKRUK/2428/2015.

[8] Městský soud rozsudkem ze dne 25. 4. 2017, č. j. 8 A 23/2016 - 43 (dále též **napadený rozsudek**), žalobě vyhověl, napadené rozhodnutí rektora žalované zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

[9] Stran formálních náležitostí napadeného rozhodnutí městský soud shledal rozpor s § 67 odst. 2 správního řádu v tom, že napadené rozhodnutí není opatřeno podpisem oprávněné úřední osoby. Místo podpisu rektora UK se na rozhodnutí ze dne 22. 11. 2015 v zastoupení nečitelně podepsala třetí osoba, což je markantní zvláště při srovnání podpisu na vyjádření k žalobě ze dne 30. 3. 2016, které rektor UK vlastnoručně podepsal. Takovýto postup je ovšem v rozporu se zákonem.

[10] S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. prosince 2009, č. j. 9 As 1/2009 – 141, učinil závěr, že přezkumu ve správním soudnictví nemohou být podrobeny zejména vědomosti žalobkyně, kvalita její disertační práce či způsob hodnocení jejího výkonu při obhajobě, ale řádný proces, tzn. dodržení pravidel stanovených pro obhajobu disertační práce *„právními či studijními předpisy"*. K požadavkům stanoveným judikaturou na přezkoumatelnost rozhodnutí rektora dovodil povinnost i věcného posouzení, je-li to namítáno či vyjdou-li v řízení najevo pochybnosti. Podle § 68 odst. 4 zákona o vysokých školách soud dovodil, že rektor z úřední povinnosti posuzuje možný rozpor rozhodnutí se zákonem, vnitřním předpisem veřejné vysoké školy a její součásti, správnost naopak posuzuje pouze v rozsahu námitek uvedených v žádosti o přezkum rozhodnutí.

[11] Městský soud se v rozsahu žalobních námitek zaměřil na otázku spravedlivého procesu, tj. *„správnosti a zákonnosti průběhu obhajoby disertační práce žalobkyně"*, a shledal v něm několik závad.

[12] Uvedl, že *„ Pokud jde o jmenování komise pro obhajobu disertační práce, podle universitních zvyklostí ji tvoří pouze profesoři, docenti a další významní odborníci dané m oboru. Pokud jde o jmenování oponentů disertační práce, podle universitních zvyklostí alespoň jeden z nich musí být profesorem nebo docentem"*.

[13] Dále vytkl, že ačkoliv byl podle čl. 10 SZŘ UK pro účely obhajoby disertační práce jmenován člen komise, který není členem akademické obce fakulty (prof. PhDr. I. P., DrSc.), při obhajobě žalobkyně nebyl mezi přítomnými a všichni přítomní členové komise byli zároveň členové akademické obce fakulty. Přítomnost externího člena komise při obhajobě přitom není jen formálním požadavkem a jeho pouhé jmenování bez nutnosti účasti při obhajobě by postrádalo smysl. Neúčast jediného externího člena komise při obhajobě proto byla podstatnou vadou řízení *(„jednání komise neodpovídalo Studijnímu a zkušebnímu řádu UK")*, která mohla mít vliv na správnost průběhu a i výsledku obhajoby disertační práce.

[14] Námitku žalobkyně, že pro novou obhajobu nebyl namístě postup stran jmenování jednoho jiného oponenta, tj. namísto profesora P. (který vydal doporučující posudek) doktorky H. (která naopak práci označuje za nevyhovující), ale buď měli být jako oponenti ponecháni oba původní, nebo nahrazeni oba novými oponenty a vypracovány nové posudky, městský soud důvodnou neshledal. Uvedl, že bylo ponecháno na úvaze fakulty, zda budou jmenováni noví oponenti či nikoli. Skutečnost, že byl obměněn jeden sice *„může z určitého úhlu pohledu vyvolávat pochybnosti, nicméně stalo se tak zcela v mezích jak předpisu, tj. Studijního a zkušebního řádu UK, tak i předchozího rozhodnutí rektora. Nicméně žádný ze jmenovaných oponentů nebyl ani profesorem, ani docentem. Původně bylo toto pravidlo dodrženo jmenováním oponentem prof. PhDr. V. P., DrSc., profesora prehistorické archeologie Filosofické fakulty Masarykovy university v Brně"*.

[15] Dále městský soud uvedl" *„Žalobkyně namítala, že nově jmenovaná oponentka PhDr. L. H., Ph.D. je odborníkem v jiném oboru, než byla sepsaná obhajovaná disertační práce, není archeoložkou, ale antropoložkou, což koneckonců vyplývá i z předloženého správního spisu"*.

Soud uzavřel, že tuto námitku žalobkyně uplatnila již v žádosti o přezkum, ale „*napadené rozhodnutí se s ní nevypořádalo. Nevypořádalo se ani s námitkou, proč nemohl zůstat oponentem odborník v oboru prehistorické archeologie prof. PhDr. V. P., DrSc..*“ Dále dodal, že k námitce jmenování oponentky z oboru antropologie, v čem spatřovala žalobkyně porušení práva na spravedlivý proces, se nemohl vyjádřit, protože není v jeho pravomoci hodnotit odbornost oponentky z jiného oboru.

[16] Námitky žalobkyně vůči průběhu obhajoby resp. zápisu o tomto průběhu důvodnými neshledal. Naopak jako vadu mající vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí vytkl způsob hlasování při obhajobě disertační práce. Přisvědčil žalobkyni, že hlasováno mělo být veřejně, nikoliv tajně. SZŘ UK se k otázce hlasování výslovně nevyjadřuje. Jelikož čl. 10 odst. 2 stanoví, že *průběh a vyhlášení výsledků státní doktorské zkoušky jsou veřejné*, dovodil městský soud, že veřejné má být i hlasování. Pokud by totiž některá část obhajoby měla být tajná, muselo by to být výslovně stanoveno. Jako *obiter dictum* poukázal na čl. 20 Studijního a zkušebního řádu pro studium v doktorských studijních programech uskutečňovaných na Vysoké škole ekonomické v Praze, který nejprve v odstavci 1 deklaruje, že obhajoba disertační práce je veřejná, a poté stanoví v odstavci 7 výjimku, že hlasování zkušební komise o výsledku je tajné. Městský soud „*proto v souladu s rozsudkem nejvyššího soudu ČR sp.zn. 20 Cdo 1662/2005 na otázku konkrétním právním předpisem (v inkriminované věci Studijní a zkušební řád UK) neřešenou vztáhnul analogicky per analogiam iuris (analogie práva) analogické ustanovení právního předpisu co do povahy nejbližšího, a to v rámci celého právního řádu na předmětnou skutkovou podstatu(Studijní a zkušební řád VŠE).*“.

II. Kasační stížnost a vyjádření účastníka /žalobkyně

[17] Žalovaná /stěžovatelka/ včas podanou kasační stížností navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil z důvodu nepřezkoumatelnosti dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., případně z důvodu nezákonnosti dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[18] Tvrdí, že napadený rozsudek je vnitřně nekonzistentním a ve svých závěrech nesrozumitelným. Neopírá se o reálný stav právních předpisů České republiky a vnitřních předpisů stěžovatelky, coby samosprávné korporace sui genesis. Neodpovídá nálezu Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, na který odkazuje, ucelený argumentační systém naopak postrádá. Velkou část rozsudku pak navíc tvoří ne zcela logicky navazující přepis rozhodnutí děkanky a rozhodnutí rektora (na několika místech se jedná o dvě různá rozhodnutí, ačkoli žalobkyní bylo napadeno pouze jedno), doplňovaný obsáhlými citacemi ze zápisu o obhajobě disertační práce žalobkyně, zákona o vysokých školách a judikatury Nejvyššího správního osudu, aniž by z těchto přepisů a citací byl učiněn nějaký závěr, či měly jasnou argumentační návaznost na výsledné rozhodnutí.

[19] Městský soud se například nevypořádal s „ne úplným souladem“ mezi rozhodnutími Nejvyššího správního soudu č. j. 9As 1/2009-141 a č. j. 7As 79/2011-120. První rozhodnutí argumentuje možným přezkumem pouze formálních náležitostí státní zkoušky na vysoké škole (s tímto přístupem se stěžovatelka cele ztotožňuje), druhé rozhodnutí pracuje již s možným přezkumem formulace otázek a věcného posuzování

správnosti odpovědí uchazeče o studium na vysoké škole (takový přístup dle názoru stěžovatelky již zasahuje do odborné oblasti přináležející pouze zkušební komisi). Pozastavuje se nad odůvodněním rychlosti rozhodnutí odkazem na ustanovení § 56 odst. 3 s. ř. s., ač ji jinak oceňuje a má-li jít o nový přístup, přijímá jej s povděkem.

[20] Konkrétně městský soud vytknul, že rozhodnutí rektora neobsahuje podpis oprávněné úřední osoby (rektora). Stěžovatelka namítá, že její postup je naopak v souladu se zákonem, neboť rozhodnutí rektora podepsal prorektor pro tvůrčí a ediční činnost prof. PhDr. Ing. J. R., Ph.D., kterého rektor v souladu s ustanovením § 10 odst. 4 zákona o vysokých školách pověřil, aby ho mimo jiné zastupoval v agendě odvolacího řízení ve věcech doktorského studia. Skutečnost, že v odvolacím řízení žalobkyně zastupoval rektora pověřený prorektor je zcela standardním a se zákonem souladným postupem.

[21] Stěžovatelka dále nesouhlasí s užitím pojmu *"universitní zvyklosti"*, s nímž soud pracuje svévolně až účelově a užívá jej bez zjevné logiky. Vysoké školy se řídí zásadně základním právním předpisem, a to zákonem o vysokých školách a svými vlastními vnitřními předpisy registrovanými Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, které posuzuje soulad vnitřních předpisů se zákonem. Co má být obsahem uvedeného pojmu, na základě čeho jsou *"universitní zvyklosti"* závazné, kdo je jejich tvůrcem, zda jde o pramen práva, odkud soud tento pojem a jeho obsah čerpal, není zřejmé.

[22] Městský soud odkázal na SZŘ UK a uvedl, že podle *"universitních zvyklostí"* má být alespoň jeden oponent disertační práce profesorem nebo docentem a rovněž, pokud jde o jmenování komise pro obhajobu disertační práce, tvoří ji pouze profesoři, docenti a další významní odborníci v daném oboru.

[23] Podle čl. 10 odst. 8 věta první SZŘ UK platí pro jmenování předsedy a členů komise pro obhajobu disertační práce ustanovení odstavců 1 až 7 obdobně. Děkan tedy jmenuje ve smyslu čl. 10 odst. 3 SZŘ předsedu a členy komise pro obhajobu disertační práce po projednání v oborové radě, a to z profesorů, docentů a odborníků schválených vědeckou radou fakulty. Členem komise je zpravidla i školitel a alespoň jeden člen zkušební komise není členem akademické obce fakulty. Podle čl. 10 odst. 4 SZŘ UK počet přítomných členů komise při konání obhajoby disertační práce nesmí být menší než tři. Složení komise a počet jejích členů, vyplývá z vnitřního předpisu stěžovatelky, nikoliv z "*universitních zvyklostí*".

[24] Jako podstatnou vadu řízení městský soud vytkl, že při obhajobě disertační práce nebyl přítomen člen komise, který by nebyl členem akademické obce Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Stěžovatelka tvrdí, že obhajoba disertační proběhla plně v souladu se SZŘ UK. Členem komise pro obhajobu disertační práce byla osoba, která nebyla členem akademické obce fakulty. Podle SZŘ UK musí být přítomní tři členové komise, což bylo splněno. SZŘ UK ovšem nestanoví požadavek, aby mezi třemi členy komise musela být přítomná osoba, která není členem akademické obce fakulty. Vnitřní předpis stěžovatelky cíleně na základě znalosti možností fungování vysokoškolského prostředí pracuje s oddělením požadavku na složení zkušební komise a požadavku na účast členů zkušební komise při samotné státní zkoušce či obhajobě disertační práce. Je naprosto nežádoucí, a to jak z pohledu vysoké školy, tak zejména z pohledu studenta, aby byla

zkouška či obhajoba vázána na účast jedné osoby. Navíc klasifikace obhajoby disertační práce byla jednomyslná a žalobkyně byla hodnocena známkou "neprospěla". Závěr městského soudu není správný a odporuje SZŘ UK.

[25] Dále městský soud vytýká, že žádný z oponentů nebyl profesorem ani docentem. SZŘ UK však podmínku, aby oponent byl profesorem či docentem, nestanoví. Soud navíc pominul ustanovení SZŘ UK o tom, že oponenty disertační práce ustanovuje komise pro obhajobu disertační práce, tedy orgán složený z odborníků, kteří byli pro tuto činnost schváleni vědeckou radou příslušné fakulty, a děkan či rektor nemají do této odborné samosprávy z moci své funkce zasahovat. Nelze se tedy ztotožnit se závěrem městského soudu, že nebylo dodrženo nějaké pravidlo.

[26] Stěžovatelka nesouhlasí s pojetím smyslu obhajoby disertační práce městským. Smysl obhajoby disertační práce vyplývá totiž ze zákona o vysokých školách. Podle ustanovení § 47 odst. 4 zákona o vysokých školách se studium řádně ukončuje státní doktorskou zkouškou a obhajobou disertační práce, kterými se prokazuje schopnost a připravenost k samostatné činnosti v oblasti výzkumu nebo vývoje nebo k samostatné teoretické a tvůrčí umělecké činnosti. Disertační práce musí obsahovat původní a uveřejněné výsledky nebo výsledky přijaté k uveřejnění.

[27] Konstatuje-li soud, že ze zápisu je zřejmé, že: "při *obhajobě disertační práce žalobkyně nebyla ověřována skutečnost, zda je skutečně autorem práce, zda se ve zpracované tématice orientuje na úrovni, která je očekávána od nositele doktorského titulu*.", nejde zásadně o žádné pochybení stěžovatelky. Otázka autorství disertační práce musí být samozřejmě řešena před samotnou obhajobou, k tomu slouží systém pro odhalování plagiátů mezi závěrečnými pracemi, které stěžovatelka standardně používá. Ostatně součástí disertační práce je i prohlášení žalobkyně, že disertační práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury, a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu. Obhajoba disertační práce tak neslouží k prověření autorství disertační práce, v případě pochybností se místo obhajoby disertační práce zahájí disciplinární řízení.

[28] Členové zkušební komise jsou naprosto jednoznačně způsobilí posoudit znalosti studentů, včetně znalostí žalobkyně, jsou tedy schopni dostát požadavkům zákona o vysokých školách a posoudit, zda žalobkyně prokázala schopnost a připravenost k samostatné činnosti v oblasti výzkumu. Městský soud se ztotožnil s námitkou žalobkyně týkající se "hlasování při obhajobě disertační práce". Vyšel z čl. 10 odst. 2 SZŘ UK, který stanoví, že *průběh a vyhlášení výsledků státní doktorské zkoušky jsou veřejné,* a tedy otázka tajnosti hlasování není v předpise řešena. Z ustanovení čl. 10 odst. 2 a odst. 8 SZŘ UK, které je zcela v souladu s ustanovením § 53 odst. 1 zákona o vysokých školách, podle něhož se státní zkouška koná před zkušební komisí a průběh státní zkoušky a vyhlášení výsledku jsou veřejné. Stěžovatelka volí stejný postup pro státní doktorskou zkoušku i pro obhajobu disertační práce, neboť se jedná o stejně zásadní povinnosti, jimiž se studium v doktorském studijním programu řádně ukončuje. Naprosto jednoznačně tak vyplývá, že i u obhajoby disertační je veřejná pouze samotná obhajoba a vyhlášení výsledků. Pokud by stěžovatelka chtěla, aby byla veřejná i klasifikace obhajoby disertační práce, musela by svoji vůli projevit výslovně právě ve svém vnitřním předpisu, kterým je SZŘ UK. S ohledem na

to, že tak neučinila, nemůže za ni tuto volbu provádět městský soud s odkazem na vnitřní předpisy jiných vysokých škol, které si upravily ve svých vnitřních předpisech nad rámec výslovně. V případě žalobkyně tedy bylo postupováno v souladu se zákonem o vysokých školách a vnitřními předpisy stěžovatelky.

[29] Ze strany městského soudu jde v tomto směru o zásah do samosprávy stěžovatelky. Podle ustanovení § 6 odst. 3 zákona o vysokých školách totiž mohou státní orgány zasahovat do činnosti veřejné vysoké školy jen na základě a v mezích zákona a způsobem zákonem stanoveným. Otázku tajnosti klasifikace obhajoby disertační práce lze jednoduše dovodit za použití argumentu a contrario. Pokud je výslovně uvedeno, které části obhajoby jsou veřejné, je zřejmé, že ty další veřejné již nejsou. Ani zákon o vysokých školách nikde o veřejnosti klasifikace nehovoří. Oproti tomu poukazuje na § 47b odst. 1 zákona o vysokých školách. Stěžovatelce není známa praxe jakékoli vysoké školy v České republice v současnosti, ani v minulosti, v jejímž rámci by docházelo k veřejné klasifikaci jakékoli zkoušky, včetně zkoušky podléhající komisionálnímu hodnocení. Takový absurdní požadavek by vytvářel zcela nemístný a nežádoucí tlak na zkoušející, resp. členy zkušebních komisí, a ohrožoval by nestrannost jejich rozhodování. Zcela nepřípustný je pak postup městského soudu, jakkoli vyslovený obiter dictum.

[30] V neposlední řadě se městský soud nevypořádal s celým předmětem řízení, když žalobkyně požadovala zrušení dvou rozhodnutí, a to rozhodnutí děkanky i rozhodnutí rektora, zrušil však jen rozhodnutí rektora. Dle názoru stěžovatelky městský soud zrušil napadené rozhodnutí pro nezákonnost, aniž by prokázal jediné porušení zákona či vnitřních předpisů stěžovatelky.

[31] **Žalobkyně ve vyjádření** ke kasační stížnosti oponuje stěžovatelce předně tím, že užití pojmu „univerzitní zvyklosti“ nemá na závěr napadeného rozsudku vliv. Městský soud žalobě vyhověl, avšak pouze z důvodů porušení formálních náležitostí obhajoby, stěžejní body poukazující na účelový a formalistický postup odmítl, maximálně vyjádřil určité pochybnosti. Posuzoval podle žalobkyně splnění toliko právních předpokladů pro přípravu a průběh obhajoby. Nelze mít proto za to, že by šlo o zásah do samosprávy.

[32] Stěžejním důvodem pro zrušení napadeného rozhodnutí bylo porušení čl. 10 odst. 3 SZŘ UK, podle něhož alespoň jeden z členů komise pro obhajobu musí být externista. Jde o požadavek jasný a zřetelný. Podle žalobkyně toto ustanovení požaduje osobní přítomnost členů při obhajobě, opačný výklad by znamenal absenci kontrolního prvku. Protože se externí člen komise omluvil s dostatečným předstihem, měla děkanka učinit opatření. Nelze souhlasit s tím, že neúčast externího člena neměla na výsledek obhajoby vliv, neboť hlasování komise bylo jednomyslné; jde o spekulaci, k porušení vnitřního předpisu došlo. Odmítá rovněž, že je i z pohledu studenta nežádoucí, aby byla obhajoba vázána na účast jedné osoby. Naopak musí být ze strany vysoké školy splněny podmínky pro řádnou realizaci zkoušky.

[33] Stěžovatelka se vyjadřuje i k části odůvodnění napadeného rozsudku, v níž městský soud neshledal žalobní námitky důvodnými, žalobkyně však nespatřuje v odůvodnění rozsudku rozpory naznačené stěžovatelkou, neboť ta zaměňuje smysl obhajoby a její zákonné vymezení dle § 47 odst. 4 zákona o vysokých školách.

[34] Podle napadeného rozsudku došlo k porušení vnitřních předpisů i tím, že rozhodnutí o výsledku bylo učiněno mimo samotnou obhajobu, nikoli veřejně. Žalobkyně se ztotožňuje s tím, že vnitřní předpis by měl být precizní a pokud mělo být rozhodováno tajně, či neveřejně, pak to měl předpis stanovit. Dikce zákona ani SZŘ UK hlasování a rozhodování komise neupravuje, i ze zápisu z obhajoby je patrno, že komise považovala jak samotnou obhajobu tak rozhodnutí o výsledku za součást obhajoby, jakožto zkoušky, pouze rozlišovala veřejnou a neveřejnou část, což není právně podloženo (§ 53 odst. 1 zákona o vysokých školách, čl. 10 odst. 2 SZŘ). Ani zákon ani jiný právní předpis tyto fáze obhajoby nerozlišuje, obhajobu považuje za celek. Napadený rozsudek, byť se s ním žalobkyně nemusí ztotožňovat, není nepřezkoumatelný, stěžovatelka toliko odmítá aplikaci zákona a SZŘ UK provedenou městským soudem. Navrhuje proto zamítnutí kasační stížnosti.

[35] K argumentaci stran sporu nad rámec již uvedené, a to stěžovatelky v replice z 19. 7.2017 a v upřesnění kasační stížnosti ze dne 21. 8. 2017, dále v podání žalobkyně doručeném tomuto soudu 26. 9. 2017, v podání stěžovatelky doručeném 9. 10. 2017 a v reakci žalobkyně na toto podání doručeném 19. 10. 2017, se Nejvyšší správní soud pro přehlednost vyjádří při posouzení konkrétních kasačních námitek.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[36] Nejvyšší správní soud při posuzování přípustné kasační stížnosti dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Důvodnost kasační stížnosti posoudil soud v rozsahu stanoveném v § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[37] **Kasační stížnost je důvodná**

[38] Stěžovatelka napadá rozsudek městského soudu v celém rozsahu, a to pro nepřezkoumatelnost dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., popř. nezákonnost dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

a) Nepřezkoumatelnost dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s

[39] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkami nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Má-li rozhodnutí soudu projít testem přezkoumatelnosti, je třeba, aby se ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. jednalo o rozhodnutí srozumitelné, s uvedením dostatku důvodů podporujících výrok rozhodnutí.

[40] Nepřezkoumatelnost je natolik závažnou vadou rozhodnutí soudu, že se jí Nejvyšší správní soud musí zabývat i tehdy, pokud by ji stěžovatelka nenamítala, tedy z úřední povinnosti (srov. § 109 odst. 4 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud nezjistil, že by napadený rozsudek trpěl vadami, které podle setrvalé judikatury Nejvyššího správního soudu zakládají důvod nepřezkoumatelnosti, přičemž na její závěry ohledně posouzení toho, jaké vady naplňují tento kasační důvod, pro stručnost odkazuje (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75; rozsudek ze dne 18. 10. 2005,

č. j. 1 Afs 135/2004 – 73; rozsudek ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 27/2004 – 74; rozsudek č. j. 2 Azs 47/2003 – 130 ze dne 4. 12. 2003.

[41] V případě napadeného rozsudku Nejvyšší správní soud neshledal jeho nepřezkoumatelnost ani pro nesrozumitelnost, a ani pro nedostatek důvodů. Stěžovatelce lze přisvědčit potud, že koncepce odůvodnění napadeného rozsudku, ačkoliv se městský soud dovolává závěru v nálezu Ústavního soudu ze dne 12. února 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08 (N26/52 SbNU 247), že *„není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná.“*, se s tímto závěrem míjí. Právě naopak odůvodnění napadeného rozsudku totiž stojí na vypořádání jednotlivých námitek, o uceleném argumentačním systému pak nelze hovořit. Lze si nesporně představit i stylisticky a logicky lépe koncipovanou strukturu jeho odůvodnění. Nicméně z jakých skutkových a právních důvodů městský soud přisvědčil minimálně dvěma žalobním námitkám, které vady procesnímu postupu při konání obhajoby vytkl a proč zrušil žalobou napadené rozhodnutí, lze z jeho odůvodnění seznat. Ostatně stěžovatelka jeho obsahu porozuměla, neboť s tam uvedenými závěry věcně polemizuje v kasační stížnosti a brojí proti věcnému posouzení sporných právních otázek. Konečně i v upřesnění kasační stížnosti (podání ze dne 21. 8. 2017) stěžovatelka sama argumentuje tím, že městský soud v napadeném rozsudku shledal téměř všechny námitky žalobkyně nedůvodnými a ke zrušení žalobou napadeného rozhodnutí přistoupil zejména ze dvou důvodů. Jako vady, které mohly mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, vytkl především neúčast člena komise, který není členem akademické obce fakulty (FF UK) u obhajoby disertační práce žalobkyně a neveřejné hlasování komise pro obhajobu o klasifikaci žalobkyně (viz body [24] a [28] shora).

[42] Napadený rozsudek netrpí nepřezkoumatelností ani potud, jak tvrdí stěžovatelka, že se nevypořádal s *„ne úplným souladem“* mezi rozhodnutími Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 1/2009 - 141 a č. j. 7As 79/2011 - 120. Městský soud byl povinen žalobou napadené rozhodnutí přezkoumat v rozsahu žalobních námitek. Stěžovatelka sama se ve vyjádření k žalobě dovolávala (stejně jako rektor v napadeném rozhodnutí) rozsudku ze dne 17. 1. 2009, č. j. 9 As 1/2009 - 141, z něhož městský soud vycházel (str. 5 - 6) pokud jde o rozsah přezkumu státní závěrečné zkoušky na vysoké škole soudem ve správním soudnictví. Soustředil se proto na dodržení pravidel řádného procesu stanovených pro obhajobu disertační práce s tím, že soudnímu přezkumu nepodléhá hodnocení vědomostí žalobkyně, kvalita její disertační práce či hodnocení jejího výkonu při obhajobě zkušební komisí pro obhajobu. Druhého rozsudku (ze dne 27. 12. 2011, č. j. 7As 79/2011 - 120, týkajícího se rozhodnutí rektora o nepřijetí ke studiu, stejně tak i rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2006, č. j. 2 As 37/2006 - 63) se městský soud dovolal přiměřeně, a to v souvislosti s požadavky na přezkoumatelnost rozhodnutí rektora vysoké školy, resp. náležitosti odůvodnění takového rozhodnutí. Městský soud dovodil, že rektor vysoké školy se musí dle § 68 odst. 4 zákona o vysokých školách z úřední povinnosti vypořádat s možným rozporem rozhodnutí se zákonem, vnitřním předpisem veřejné vysoké školy nebo její součásti, správnost rozhodnutí naopak posuzuje v rozsahu námitek uvedených v žádosti o přezkum a rozsah přezkumu rozhodnutí děkanky tak v dané věci určila sama žalobkyně. Svůj závěr k aplikaci obou judikátů v dané věci tak městský soud

vyjádřil dostatečně přezkoumatelným způsobem. Skutečnost, že městský soud nevycházel současně i z usnesení rozšířeného senátu ze dne 19. 8. 2014, č. j. 6 As 68/2012 - 47, nemá na přezkoumatelnost závěrů městského soudu napadených kasační stížností, které se týkají hodnocení řádného procesu při obhajobě disertační práce, nikoliv odborného hodnocení samotné disertační práce a výkonu žalobkyně při obhajobě, vliv.

[43] Na přezkoumatelnost napadeného rozsudku samo o sobě nemá vliv nadbytečné a mnohdy i zavádějící (dle stěžovatelky svévolné a účelové) používání pojmu „*univerzitní zvyklosti*“. Stěžovatelka důvodně namítá, že se řídí zákonem o vysokých školách a svými vlastními vnitřními předpisy. Lze jí přisvědčit (jak obsáhle dovozuje v upřesnění kasační stížnosti) i v tom, že obsah tohoto pojmu není definován, pravidla stanovená vnitřními předpisy té které vysoké školy zavazují toliko tuto školu a její studenty a nelze je analogicky aplikovat jinou vysokou školou. O „universitních zvyklostech“ nelze hovořit ani ve smyslu pojmu „ustálené správní praxe“, a to tím spíše, pakliže městský soud neprovedl žádné srovnání napříč pravidly stanovenými vysokými školami v České republice, ať již historicky či aktuálně, ale toliko odkázal na Studijní a zkušební řád VŠE v Praze. Argumentaci stěžovatelky dovozující, že se městský soud při rozhodování v této věci inspiroval současně projednávanou věcí pod sp.zn. 8 A 208/2014, která se týkala VŠE v Praze (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 7. 2017, č. j. 10 As 171/2017 - 40), nelze vyvrátit (a mnohé indicie jí tvrzené tomu mohou svědčit). Předmětem sporu však v nyní projednávané věci bylo dodržení pravidel řádného procesu při obhajobě žalobkyně konané na Univerzitě Karlově.

[44] Namítá-li stěžovatelka, že v řízení před městským soudem nebyly splněny podmínky pro přednostní projednání věci ve smyslu § 56 odst. 1 s. ř. s., pak tento procesní postup nepředstavuje vadu řízení, která by mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., pokud lze dovodit, že by výrok rozhodnutí byl stejný i za situace, kdy by k vadě řízení vůbec nedošlo (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. října 2005 č. j. 6 Ads 57/2004-59). Stěžovatelka netvrdí, že by byla přednostním projednáním žaloby v této věci jakkoli zkrácena na svých procesních právech. Městský soud vycházel z kompletního správního spisu a z vyjádření účastníků řízení a z průběhu ústního jednání. Stěžovatelka ani netvrdí, že přednostní projednání věci samo o sobě ovlivnilo zákonnost napadeného rozsudku (naopak takový postup, pokud by se stal pravidlem, oceňuje (viz bod [19] shora).

[45] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že posouzení správnosti závěrů městského soudu naplňuje kasační důvod dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., nikoli důvody nepřezkoumatelnosti dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[46] Nejvyšší správní soud proto shledal, že nebyl naplněn kasační důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

b) Nezákonnost dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[47] Městský soud v odůvodnění napadeného rozsudku (před vymezením předmětu sporu) vytkl napadenému rozhodnutí nedostatek formální náležitosti - podpisu oprávněné úřední osoby, a to na základě pouhého srovnání podpisu na napadeném rozhodnutí

s podpisem rektora na vyjádření k žalobě, a to aniž by taková námitka byla v žalobě uplatněna a druhá strana sporu mohla na ni reagovat. Takový postup není v souladu se základní zásadou řízení před soudem. Ze soudního spisu neplyne, že by se žalovaná mohla vyjádřit k otázce, zda rozhodnutí bylo podepsáno oprávněnou osobou, a to dříve, než soud rozhodl. Námitka uplatněná v kasační stížnosti (bod [20] shora) je proto důvodná.

[48] Důvodnou Nejvyšší právní soud shledal rovněž námitku proti nesprávnému závěru městského soudu ohledně obsazení komise pro obhajobu disertační práce při konání obhajoby.

[49] Podle § 47 odst. 4 zákona o vysokých školách se doktorské studium *řádně ukončuje státní doktorskou zkouškou a obhajobou disertační práce, kterými se prokazuje schopnost a připravenost k samostatné činnosti v oblasti výzkumu nebo vývoje nebo k samostatné teoretické a tvůrčí umělecké činnosti. Disertační práce musí obsahovat původní a uveřejněné výsledky nebo výsledky přijaté k uveřejnění.* Podle odst. 6 tohoto zákona *Studium v doktorském studijním programu sleduje a hodnotí oborová rada ustavená podle vnitřního předpisu vysoké školy nebo její součásti, která má akreditovaný příslušný studijní program. Pro studijní programy ze stejné oblasti studia mohou vysoké školy nebo jejich součásti na základě dohody vytvořit společnou oborovou radu. Předsedu oborové rady volí ze svého středu její členové.*

[50] Studijní a zkušební řád Univerzity Karlovy v čl. 10 (*Disertační práce, státní doktorská zkouška*) stanoví, že státní odborná zkouška se koná před zkušební komisí pro státní odbornou zkoušku (odst. 1). Předsedu a členy zkušební komise pro takovou zkoušku po projednání v odborové radě jmenuje děkan fakulty z profesorů, docentů a odborníků schválených vědeckou radou fakulty. Předseda je členem zkušební komise, členem je zpravidla i školitel, alespoň jeden člen není členem akademické obce fakulty. Další členy může jmenovat ministerstvo (odst. 3). Podle odst. 4 a odst. 5 počet přítomných členů při konání státní odborné zkoušky nesmí být menší než tři; na klasifikaci se usnášejí všichni přítomní členové komise pro státní doktorskou zkoušku.

[51] Odst. 8 čl. 10 stanoví: „*Pro jmenování předsedy a členů komise pro obhajobu disertační práce platí ustanovení odstavců 1-7 obdobně. Komise pro obhajobu disertační práce ustanoví dva oponenty, kteří vypracují posudek předložené disertační práce. Vnitřní předpis fakulty podle čl. 19 odst. 1 může stanovit, že se za určitých podmínek ustanovuje oponentů více. …*“.

[52] Ze správního spisu vyplývá, že při první (neplatné) obhajobě bylo jmenováno 7 členů komise pro obhajobu disertační práce, a to čtyři profesoři a 3 docenti; jeden člen nebyl členem akademické obce fakulty. Dle zápisu o průběhu této obhajoby se obhajoby účastnilo (bylo přítomno) 6 členů zkušební komise (mezi nimi i ten, který nebyl členem akademické obce fakulty; jeden hlasoval „prospěla“, pět z nich hlasovalo „neprospěla“. Důvodem pro vyslovení neplatnosti této obhajoby byl způsob jmenování členů komise, nikoli její složení či počet přítomných u průběhu obhajoby.

[53] Pro obhajobu konanou 23. 9. 2014 byla komise pro obhajobu po projednání v odborové radě jmenována děkanem fakulty ve stejném obsazení, a to již správným postupem. Obhajobě bylo přítomno dle zápisu ze 7 jmenovaných členů komise 5 členů

(dva omluveni, jedním z nich byl člen komise, který nebyl členem akademické obce fakulty). Všech pět přítomných klasifikovalo obhajobu „neprospěla“.

[54] Učinil-li městský soud s odkazem na čl. 10 SZŘ UK (a *univerzitní zvyklosti*) závěr, že „*neúčast jediného externího člena komise při obhajobě byla podstatnou vadou řízení, která mohla mít vliv na správnost průběhu a i výsledku obhajoby disertační práce*“, je jeho závěr nesprávný. I když lze připustit jistou logiku tomu, jaký smysl požadavku, aby jeden člen zkušení komise pro obhajobu nebyl členem akademické obce fakulty, městský soud přikládá, je nesporné, že SZŘ UK počítá s tím, že z členů komise jmenovaných pro obhajobu disertační práce nebudou všichni při obhajobě přítomni, stanoví pouze, nutný nejmenší počet přítomných na tři. Připouští tak např. i variantu, že bude přítomen předseda komise, školitel a další člen, aniž by výslovně stanovil, že jedním z přítomných členů (či třetím) musí být ten, který není členem akademické obce fakulty. V daném případě nadto, i kdyby se tento člen neomluvil a byl přítomen, bez ohledu na to, jak by hlasoval, pět dalších přítomných členů, a tedy většina, klasifikovala obhajobu s výsledkem „neprospěla“. Vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí o ukončení studia žalobkyně, resp. *na správnost průběhu a i výsledku obhajoby disertační práce*“ tak nemohla mít vliv.

[55] Nejvyšší správní soud přisvědčil vzhledem k požadavkům stanoveným čl. 10 SZŘ UK stěžovatelce i v tom, že zákon o vysokých školách ani citovaný vnitřní předpis univerzity nestanoví požadavek, aby alespoň jeden z oponentů disertační práce byl profesorem nebo docentem, jak uvedl městský soud v napadeném rozsudku (opět s odkazem na „univerzitní zvyklosti“).

[56] Druhý zásadní důvod napadeného rozsudku, který městský soud hodnotil jako vadu mající vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, je způsob hlasování o výsledku obhajoby disertační práce.

[57] Zatímco městský soud z čl. 10 odst. 2 SZŘ UK, podle něhož „*Průběh a vyhlášení výsledků státní doktorské zkoušky jsou veřejné*“ dovodil, že i hlasování komise o výsledku obhajoby mělo být veřejné, nikoli tajné, jak žalobkyně namítala, stěžovatelka s odkazem na stejné znění i ustanovení § 53 odst. 1 zákona o vysokých školách namítá, že u obhajoby disertační práce, stejně jako u státní doktorské zkoušky, je veřejná pouze samotná obhajoba a vyhlášení výsledků, jak tato ustanovení výslovně stanoví.

[58] Nejvyšší správní soud stěžovatelce přisvědčuje. Uvedené ustanovení zákona o vysokých školách v rozhodném znění, stejně tak i čl. 10 odst. 2 SZŘ UK je jednoznačné a nepřipouští jiný výklad. Doktorské studium se řádně ukončuje státní doktorskou zkouškou a obhajobou disertační práce (§ 47 odst. 4 zákona o vysokých školách). Obhajoba disertační práce, stejně jako doktorská zkouška (popř. další zkoušky) má část veřejnou a neveřejnou. V první fázi student doktorského studia *prokazuje schopnost a připravenost k samostatné činnosti v oblasti výzkumu nebo vývoje nebo k samostatné teoretické a tvůrčí umělecké činnosti* před zkušební komisí. Při obhajobě jde o fázi, při níž student představí a hájí závěry, k nimž dospěl v předložené disertační práci, oproti případným výhradám či závěrům v oponentních posudcích. Průběh této části obhajoby je veřejný. Zkušební komise následně přistoupí ke klasifikaci, tj. vyhodnocení, zda student při obhajobě své práce prokázal požadované schopnosti a hlasováním rozhodne o výsledku

Tato část je neveřejná. Výsledek je vyhlášen veřejně. Jestliže žalobkyně ve vyjádření ke kasační stížnosti hájí závěr městského soud s tím, že „obhajoba disertační práce“ je pojem, který představuje celek a žádný právní předpis nerozlišuje jednotlivé části, či fáze, nelze jí přisvědčit. Zákon o vysokých školách sám hovoří o „*obhajobě disertační práce*“ (§ 47 odst. 4) a o „průběhu“ a „vyhlášení výsledků“ (§ 53), které jsou veřejné.

[59] Zcela nesprávná je argumentace městského soudu vyslovena *obiter dictum*. V tomto se Nejvyšší správní soud ztotožňuje s obranou stěžovatelky. Městský soud uplatnil analogii iuris v případě vnitřních předpisů vysoké školy, které reálně nejsou součástí právního řádu. Nepřípadně pak na daný případ vztáhl vnitřní předpis Vysoké školy ekonomické v Praze.

[60] Zcela důvodnou shledal Nejvyšší správní soud rovněž argumentaci stěžovatelky vůči závěru městského soudu, že *„při obhajobě disertační práce nebyla ověřována skutečnost, zda je žalobkyně skutečně autorem práce...“*(viz bod [27] shora). V tomto směru v řízení o žalobě nebylo sporu a lze si jen stěží představit, že by žalobkyně takovou námitku proti průběhu obhajoby vznesla.

[61] Nejvyšší správní soud vážil, zda by mohl být oporou pro zrušení napadeného rozhodnutí městským soudem závěr městského soudu (viz bod [15] shora), který nebyl výslovně kasační stížností zpochybněn. Dospěl však k závěru, že nikoli. Městský soud uvedl, že se napadené rozhodnutí nevypořádalo s námitkou žalobkyně, že nově ustanovená oponentka je odborníkem v jiném oboru, a proč nemohl zůstat oponentem PhDr. P.. V žalobě samotné žalobkyně napadala relevanci samotného posudku nové oponentky, nikoli již její samotnou odbornost. Napadené rozhodnutí rektora navíc odkázalo k této otázce na zápis z průběhu obhajoby s tím, že se s touto námitkou předseda komise vypořádal již při obhajobě. Nadto v napadeném rozsudku městského soudu (str. 9, poslední odstavec) je mj. konstatována i pasáž ze zápisu o průběhu obhajoby. Uvádí se zde: *„K dotazu ohledně výměny oponenta předseda komise sdělil, že oponentem prof. PhDr. V. P., DrSc. Není specialista na štípanou industrii, a o Mgr. L. H., Ph.D. se komise dozvěděla, že takovou specializaci má.“* Nedostatek vytýkaný městským soudem napadenému rozhodnutí tak nemá oporu ve spise.

IV. Závěr a náklady řízení

[62] Z výše popsaných důvodů vyhodnotil Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti rozsudku městského soudu v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s. jako důvodnou a rozhodnutí městského soudu zrušil. Městský soud v Praze je vázán vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu. V novém řízení rozhodne městský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. ledna 2018

Mgr. Jana Brothánková
předsedkyně senátu